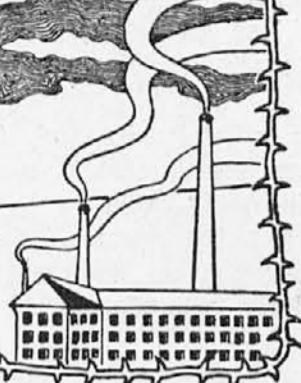

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

← petek. →

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
← štev. 2. →

Na očnina znaša:

celoletna . . . K 3.—

poluletna . . . „ 1.50

četrtletna . . . „ 0.75

Posam. štev. „ 0.10

Štev. 24. V LJUBLJANI, dné 17. maja 1907. Leto II.

Po volitvah.

Hvala lepa vsem somišljenikom, najlepša hvala sploh vsem delavcem, ki so glasovali za kandidata S. L. S. Premišljeno smo storili ta korak. Na Slovenskem nimajo v nobenem volivnem okraju delavci sami večine. Če bi jo kje imeli, tedaj bi bil naš kandidat ondi. Toda S. L. S., ki hoče delati za vse delavske stanove, nam je prostovoljno dala mandat. Kmetje v tem okraju so mu dali svoje glasove in danes imamo slovenski delavci poslanca Gostinčarja, ki ga pozna vsak izmed nas in ki bo dobro zastopal naše interese.

Pa tega nismo hoteli pisati danes. Druge stvari nam silijo v pero. Pred očmi imamo pred vsem naše nasprotnike socialne demokrate in liberalce.

Čast komur čast! Vz gledno so se ob volitvah obnašali socialni demokratje. To je

uspeh organizacije. Mi si stojimo nasproti s socialnimi demokrati, a moramo konstatirati, dostojno so se vedli. Z vsemi silami, z vso vnemo so agitirali, a mej dostojnosti niso prekoračili. Videli smo, tako se bori organizirano delavstvo, ker delavstvo samo boljše ceni svojo delavsko čast, kakor oni, ki vedno govore o časti, ki se celo malo sabljajo za čast, ki pa časti in dostojnosti nimajo.

Žalostne stvari se tukaj dotikamo. Kaj žalostne! To ni žalostno, to je podlo, to je svinjarsko. Pred očmi imamo predvsem volitve v Ljubljani. Drugod ste samo približno poskušali že prej ali sedaj ob volitvah liberalne surovosti in svinjarije, mi smo tega vžili polno mero.

Že kažejo številke, po celem Avstriji se pometajo z liberalizmom. Dve stranki zmagujeta, krščansko-socialna in socialno-demokratska. Zato se pa branijo umirajoči z vsemi štirimi pred to naglo smrtjo.

Pa drugodi liberalizem ni došel tako daleč. Pri nas ga je pa vzgojilo propadlo časopisje, na ono stopinjo, na kateri se nam je pokazal pred par dnevi.

Kandidata so nastavili v Ljubljani Hribarja, kapitalista, zagrizenega buržoazijca, špekulanta, agenta za vse mogoče in nemogoče stvari, a hkrati ljubljanskega župana. Sramota Ljubljani, ki ima takega župana.

Namen je bil prozoren. Župan je načelnik mestne policije, torej bo lahko delal red — seveda zase. Dalje ima pod komando stradajoče

mestne delavce; kaj hočete, ob volitvi so dobri, da prinesejo svoje glasove. Ravno to je tem ljudem najhujše, da glas delavca šteje toliko, kakor glas gospoda s cilindrom in frakom. To jih še vedno boli in peče in peklo jih je v prsih, ko so se morali ponižati in stopili med nas — med proletariat.

Ali naj kaj opišemo te volitve. Pa kaj, ali so to še volitve?! Recimo raje, opišimo nekoliko to gonjo. Tako se nam zdi, da se je učil agitacijo Hribar med roparji.

S studom, žalostjo in s stisnjenimi pestmi in škrtajočimi zobmi smo gledali, kako so jih gonili mestne delavce — naše brate po rojstvu in delu, kar v tolpah na volišče. Dali so jim milostno kos belega kruha, ki si ga pač za mestno plačo ne morejo kupiti, in kozarec vina in popisano glasovnico. Potem pa: spredaj policaj, zadaj policaj in na volišče z njimi.

Videli smo jih in po licih jim niso tekle solze, ker to bi se jim štelo v zlo, le v srcih so čutili, da jim kri odtaka kaplja za kapljo.

Policija ni podila Hribarjevih barab in razbijačev oken, ker jih ni smela. Načelnik mestne policije je župan in — kandidat. Pfuj takemu županu, glavarju barab! Tudi ti so naši sotrpini in še večji reveži, kakor mi, ker ne smejo imeti svojih misli, ne smejo delati, kar je po pravici. Zato so nastavljeni, da delajo red in pravico, pa župan in kandidat jim zapove nasprotno. Kolikor jih med njimi z drugimi liberalci ni utonilo v gnojnici, so kleli župana in svojo usodo, da so mestni stražniki ljubljanski

Povest od škratov, ki so ukradli grobarja.

Angleški spisal Charles Dickens.

V nekem prastarem mestu je živel pred davnim, tako davnim časom, da mora biti povest gotovo resnična, ker so naši pradedje verovali vanjo, cerkovnik in grobar Gabrijel Grub. Nikakor ne smemo misliti, da je kdo že zato, ker je grobar in ker ga vedno obdajajo slike smrti in minljivosti, vedno godrnjav in zlovoljen človek. Grobarji so najveselejši ljudje na svetu in jaz sem bil nekdanj tako srečen, da sem natančno poznal enega izmed njih, ki je bil v navadnem življenju in izven službe tako smešen in šaljiv možič in ki je tako veselo pil in pel, da so se mu morali pogrebci vedno »skozi sofze smejeti«. Toda Gabrijel Grub je bil zlovoljen, muhast in čemeran mož, živel je samotno, občeval ni z nikomer razun s samim seboj in s svojo opletano steklenico, ki je ravno šla v njegov notranji žep. Gledal je vsakogar, ki ga je srečal na cesti, tako temno in strupeno, da ni bilo človeka, ki bi ga srečal in bi mu ne bilo tesno pri srcu.

Nekoč na sveti večer malo pred mrakom je Gabrijel vzel svojo lopato, prižgal svojo svetilko ter odšel proti staremu pokopališču, ker

je moral neki grob do prihodnjega jutra biti gotov. Ko je šel po stari cesti, je videl, kako odsevajo skozi vrata okna veseli ognji, in je slišal glasni smeh in veselo kričanje družine, ki se je zbrala ob peči. Zapazil je, kako se ljudje radostno pripravljajo za veselje prihodnjega dne, in zaduhal je celo blagodišečo vonjavo, ki se je valila v oblakih iz kuhinji.

Vse to je bilo žolč in pelin za Gabrijela Gruba, in če so tu pa tam veselo skočile gručice otrok iz hiš ter se sešle s tucatom drugih kodrolasih, malih navihancev, ki so vabili drugega k božičnim igram, tedaj se je Gabrijel jezno smehljal, krepkeje prijel svojo lopato in mislil na ošpice, škrlatinko, koze, kašelji in na druga podobna tolažila.

V tem prijetnem razpoloženju je šel Gabrijel dalje, pozdravom kratko in osorno odzdravljajoč, dokler ni zavil v temno ulico, ki je peljala na pokopališče. Gabrijel je želel, da pride na to cesto, ker je bila tako žalostna in samotna, da so se je ljudje iz mesta radi ogibali, če je ni ravno obsevalo svetlo solnce. Zato ni bil malo presenečen, ko zasliši sredi tega svojega svetlišča dečka, ki je pel veselo božično pesem. Ko je šel Gabrijel dalje in se je glas vedno bolj bližal, je zapazil, da je pel majhen deček, ki je hitel, da se pridruži svojim tovarišem, in ki je kričal iz vsega grla, da bi si pregnal strah. Gabrijel je počakal, da se mu je de-

ček približal, nato ga je vrgel na tla in ga udaril z leve in desne okoli ušes s svojo svetilko, samo zato, da bi ga naučil glas nekoliko krotiti; in ko se je deček prijel za glavo, zapel popolnoma drugo pesem ter zbežal, se je Gabrijel Grub zadovoljno smejal in v srcu veselil kot kak kralj, šel na pokopališče in zaprl vrata za seboj.

Slekel je suknjo, postavil svetilko na tla, stopil v nekoliko izkopani grob ter delal krepko in pridno eno celo uro ali pa še dalj. Toda zemlja je bila trda in zmrzla, težko jo je bilo kopati in odmetavati, in čeprav je svetil mesec, je bil vendar šele v prvem kraju in je grob tem manj razsvetljeval, ker je ležala na njem senca cerkve.

Ob vsakem drugem času bi bile Gabrijela Gruba take težave zvezile, toda sedaj je bil vesel, da je dečku zagrenil petje; nič se ni brigal za to, da mu delo tako počasi napreduje, in je gledal z jeznim zadovoljstvom v grob. Zbiral je svoje orodje in mrmral pred-se:

»Prijazno stanovanje za koga, ki se mu je utrnula luč življenja — nekoliko črevljev mrzle zemlje — kamen ob glavi, kamen ob nogah — slastna južina za črve — zgoraj vlažna trava, okrog mokra ilovica — prijazno stanovanje v blagoslovljenih tleh. Ho, ho, ho!»

Gabrijel Grub se je od srca nasmejal in sedel na ploščat nagrobni kamen, kjer je naj-

ob času, ko je župan Ivan Hribar. Kleli so župana in sebe, volili pa župana.

In vendar je večina od vseh mestnih uslužbencev vedela in čutila, da voli svojega — mesarja.

Koga so pa volili?! Župana — kandidata! Volili so onega, o katerem je znano, da zlorablja svoje služkinje, o katerem so vedeli, da mora skrbeti za kopico nezakonskih otrok.

Volili so onega, ki so ga delavci morali tožiti, da so dobili svojo krvavo zaslužen plačo.

Volili so onega, ki je hotel uničiti celo rodovino in jo palniti na beraško palico, samo da bo njegova grajščina malo večja.

Volili so kapitalista in izsesovalca, pijavko, ki zakriva svoj obraz z narodnim zagrnjalom, da mu vsak, kdor ga sreča, ne pljune vani.

Proč s pijavko, proč z oderuhom, doli z izsesovalcem!

In krasno je ta župan, ta vodja inteligence, agitiral zase. Pijača je tekla kar v curkih. Pa smo zopet videli prizore, da se nam je krčilo srce. Dobili so delavca in obdelovali so ga v svojem volivnem prostoru. Na voj sta ga morala spremiti dva, da ni padel. V takem stanju je bil zmožen oddati svoj glas za vsacega, bodisi za vruga ali za Hribarja. Proti večeru si pa videl ležati v mirnih koticah volivce, ki so se prodali. Človek bi mislil, da so živine, pa ni res, živine so bili oni, ki so jih vpijanili. O pošten in krasen in inteligentnih ljudi vreden je način, po katerem je hotel priti v parlament ljubljanski Hribar!

Še nekaj smo si mislili, ko smo videli to gonjo. Videli smo, da so večkrat ženske veliko odločnejše, kot moški. In prišla nam je nato ženska volivna pravica na misel. Ali se morabit čudite? Naj povem.

Prišla je žena k mojemu prijatelju. S solzami v očeh mu je rekla: »Glejte, moj mož pa sedaj pije, in pijan bo, in sicer zato, ker je prodal svoj glas Hribarju za dve kroni.« Pa kaj eden! Pojdite vprašat na Barje in tudi v druge volivne okraje, kjer so bili glasovi po 5 K. O poštenost, o značajnost!

Vendar en glas, en sam glas je pa premalo kupil! En sam glas, danes da on zanj 20.000 K, ko bi ga imel. In nima ga! Nima ga! To je naše zadoščenje. Še enkrat bomo šli na volišče proti tej koruptni Hribarjevi bandi, še enkrat v boj proti frakariji, še enkrat v bitko proti krvsesu in tedaj bodo naše vrste pomnožene. Z nami bodo šli vsi zatirani, z nami vsi sotrpini, z nami pa tudi vsi drugi pošteni ljudje!

Takrat bó pa naše geslo:

Doli s kapitalisti, živel proletarijat!

~~~~~
rajši počival, ter potegnil iz žepa svojo steklenico.

»Krsti za Božič — krasno božično darilce,« je dejal in se še enkrat nasmejal. »Ho, ho, ho!»

»Ho, ho, ho!« je ponovil neki glas ravno za njim.

Gabrijel, ki je bil ravno nastavljal steklenico na usta, se je nekoliko prestrašil in se ozrl. Najgloblja globočina najstarejšega vseh grobov naokrog ni mogla biti bolj tiha in bolj nema, kakor je bilo pokopališče v blede mesečini. Ivje se je svetilo na grobnih kamenih in se bliščalo kakor biseri. Sneg je ležal kot bela, gladka odeja na grobovih, kakor da bi ležali naokrog sami mrtveci, pokriti z mrtvaškimi prti. Niti najmanjši šum ni motil globoke, slovesne tišine. Zdelo se je, kakor bi bili tudi glasovi otrpnili, tako je bilo vse mrzlo in tiho.

»To je bil odmev,« je dejal Gabrijel Grub in je dvignil steklenico v drugič k ustnicam.

»Ni bil odmev,« se je zaslišal globok glas.

Gabrijel vztrepeta groze, skoči in obstane od strahu in presenečenja kakor pribit; kajti zagledal je tako grozno postavo, da se mu je ustavila kri v žilah.

(Dalje.)

Med brati in sestrami.

Studenci pri Mariboru. (Volivni shod. — Naučene papige. Piše se nam: Od tukaj še dozdej nismo brali nobenega dopisa v »Naši Moči«, čeravno delavci ta list z največjim zanimanjem prebirajo. Volivni shod, na katerem je govoril kandidat enajstega volivnega okraja g. Rebek iz Celja, je pa le vreden, da nam v spominu ostane. Udeležencev je bilo okoli sto, večinoma katoliški slovenski možje. Zato je bil tudi izvoljen za predsednika g. Bende. Že to, da je predsednik Slovenec in eden ta »črnih neomahljivcev«, ni bilo nasprotnikom po volji. Pa kaj se hoče, moč je bila naša. Pokazali pa so pozneje, kaj znajo. Gospod kandidat razvil je svoj program v slovenskem jeziku. Z zanimanjem ga je vse poslušalo. Navzoči socialni demokratje so se obnašali častno, popolnoma mirno. Le neka pijana kavka je zdaj pa zdaj zakavkala. Kandidat je tudi govoril o šolstvu in dejal, da treba voliti take možje, ki bodo skrbeli in delali v državnem zboru, da tudi Slovenci dobimo potrebnih višjih šol, da dosežemo ono stopinjo omike, ki jo imajo Nemci. Posebno pa se mora skrbeti, da pride delavstvo do svojih pravic itd. Ko svoj govor konča, oglasi se k besedi g. Jurič, kateri jako razburjen pravi, da je Slovenec (govoril je nemško) in da je govornika dobredno zasledoval, ter zahteva, da se vse v nemškem jeziku ponovi. Gospod Rebek je njegovi želji ustregel. Toda nesreča je hotela, da je govornik nekaj besed izustil, in sicer o šolstvu. To pa je gospoda Juriča tako zatogotilo, da smo mislili, zdaj in zdaj bo v Rebekov želodec skočil. Trdil je namreč, da je kandidat prej v slovenskem jeziku govoril o splošnih slovenskih šolah. Kako nesrečni bi bili ljudje, ako bi bile slovenske šole, skliceval se je nato, da mu je pred kratkim z Dornove pri Ptujju nekdo pisal, naj bi on oskrbel, da dobe nemško šolo, iskal je pisma po žepih, a ga ni mogel najti. Torej kako so potrebne nemške šole. Odjenjal je šele, ko se mu je povedalo, da je celo stvar on drugače zasukal. Tu je g. Jurič očitno pokazal, kakšen nasprotnik Slovencev je. Hvalil je potem nemškega kandidata Markela, pa tudi neznanško izkušenega Senekoviča, protikandidata Roškarija. Po sklepu shoda so mu jih pa njegovi nekdanji prijatelji pošteno povedali, da bo gotovo pomnil shod pri »Nekrepu«. — Pri zadnjih občinskih volitvah ste prišli g. Jurič z našimi glasovi v odbor. Pri prihodnjih volitvah bomo pa videli, če bo sedem nemških glasov za vas zadostovalo. Mi bomo pa v kljub temu oddali glasove g. Rebeku, ker je na shodu očitno povedal, da je proti prosti šoli in razdružitvi zakona. Studenci, katoliški, slovenski! Naše glasove naj dobi kandidat g. Rebek, ključavničarski mojster v Celju. Pa še nekaj. Ker so trije divjaki videli in slišali g. Juriča kako je bil hud, dobili so tudi ti korajžo. V prvi vrsti šnopsarska kavka Knechtl, kateremu sta livtirala neki po imenu Kovač in neki fabricirani protestant. Tako, da so jih socialni demokrati morali opozarjati na red. Knechtl je enkrat vpil, da so Studenci nemški in da ne potrebujemo slovenskih šol. (Kdo mu jih je ponujal, nismo slišali. Op. pisca.) Malo pozneje pa je začel: »mi ne potrebujemo nemških šol«. Prav tako, kakor mu je alkohol v njegovem piskru deloval. Spoznali smo, da je bilo pametne sodruga sravn, da imajo take podivjane tovariše, ki ne znajo družega, kakor vpiti kakor naučena papiga.

Maribor. Sprejeli smo tole: One može, ki nam v tovarni dokazujejo, da ni Boga, opozarjamo, da nas čisto pri miru puste. Ako nas bodo izzivali, naj pripisejo sami sebi, če bomo spravili med svet, kar ne spada k delu v tovarni. To pa omenimo pravočasno zaradi tega, da ne boste potem rekli, da denunciramo. Mi zahtevamo mir od vas, ker imamo lastne izkušnje. Kaj nas bodo taki podučevali. Taki analfabetni mačiji-pasji mesarji, ki niti svoji obrti toliko niso kos, da ne bi jim žival napol ubita ušla, da jo morajo potem na domu pustiti streljati, kakor se je to pred par dnevi pripetilo.

V pokoj je šla 37-letna Antonija Jankal, delavka tobačne tovarne. Skozi dvajset let je prav pridno delovala ter bila mirna pri delu. Tudi podpornega društva članica je bila 6 let. Podpore je dobila skupaj 27 kron. Pri slovesu so ji zapele sodelavke nekaj pesmi v slovo. Mi ji kličemo: Bog Te živi še mnoga leta! — I. oddelek suhih smodk.

Z lastnimi močmi.

Dev. M. v Polju. Pozor delavska društva! Strokovno društvo papirnih delavcev v Vevčah vabi tem potom vsa delavska društva na zborovanje strokovnih društev dne 26. majnika t. l. Vspored: Ob pol 9. uri dopoldne sv. maša. Po maši zborovanje v društvenem domu: 1. Pozdrav zastopnikov društev; 2. pomen strokovne zveze; 3. delavska statistika; 4. slučajnosti. — Vsa ona delavska društva, ki bi slučajno po pomoti ne dobila vabila, prosimo tem potom, naj nam oprostite in naj se blage volje udeležijo zborovanja, oziroma naj pošljejo svoje zastopnike. V zavesti, da umevajo delavska društva potrebo združevanja, ne bomo Bog vé koliko bobnali v javnost. Zadostuje naj ta kratek poziv, ker organizirano delavstvo mora razumeti disciplino in organizacijo. Prosimo torej vsa delavska društva, katera se mislijo udeležiti tega velevažnega zborovanja, naj nam v najkrajšem času naznanijo svojo udeležbo. Z bratskim pozdravom: Strokovna zveza.

Sava. V imenu sklicateljice S. L. S. je vodil na Vnebohod na Savi volivno zborovanje g. M. Moškerc iz Ljubljane. Polna dvorana katoliškega delavskega društva je pričala, da je delavstvo resno govorilo ter bilo navdušeno do vrhunca. Namen tega shoda je bil, da se snidejo na njem vse tri politične stranke. Zastopane so bile res vse tri stranke, a najbolj smo pogrešali liberalcev. Smemo trditi, da si ni upal nobeden pokazati svojega liberalnega mišljenja. Tudi socialnih demokratov je bilo razmeroma jako malo, kar je pokazalo končno glasovanje. Bilo jih je samo osem. Predno so govorniki povzeli besedo, je predsednik g. M. Moškerc pozdravil v imenu S. L. S. vse navzoče ter zagotavljal, da bo dobil vsak besedo, ko preidejo preko dnevnega reda. Naglašal je: Prav iz tega vzroka smo sklicali shod, da pove vsak svoje mnenje, bodisi si pristaš te ali one stranke. Predsednik podeli nato besedo delavskemu kandidatu g. J. Gostinčarju. Ko zasede govornik govorniško mesto, zadoni po dvorani enoglasno: Živio Gostinčar! Nato razpravlja govornik o delavskih zahtevah, povdarja, da je, kar se je storilo za delavca, zasluga S. L. S. Poslanci S. L. S. bodo napeli vse sile za izboljšanje delavskega stanu. Omenja delavske potrebe. Če bode hotel prihodnji državni zbor storiti res kaj socialnega, ne bo smel iti preko delavskega vprašanja. Zagotovi pomoč v vseh slučajih in priporoča delavcem, da naj se obrnejo na poslanca tega okraja, katerega kandidaturo tudi priporoča prav toplo. Z zadovoljstvom so sledili delavci govornikovemu izvajanju in mu odobraval. Zelo so bili poslušavci ogorčeni, ko so slišali o liberalnih škandalih, ki jih vprizorila liberalna banda v sredo zvečer v Ljubljani. Razne opazke, ki so se čule po dvorani, so pričale, da ni liberalna stranka sposobna za drugo kot za lopovstvo. Peter Rozman je govoril nato o Čopovem shodu, ki je bil tako svoboden, da so imeli le naprednjaki besedo. Tovarniški uradnik g. Pongraz je pojasnjeval stališče tovarne in priporočal kandidaturo Jož. Pogačnika. Pred šestimi leti je agitiral sam še za liberalce, a izprevidel je, da liberalci niso za pošteno delo. Razprave o zahtevah prihodnjega državnega zbora sta se udeležila Jožef Gostinčar in Čebulj. Oglasil se je k besedi tudi socialni demokrat Šlezinger, toda obnesel se je jako slabo. Govoril je nekoliko ostališču, ki ga je zavzela S. L. S. glede trgovinskih pogodb. Več ni mogel skupaj spraviti. Prav dobro sta mu odgovorila in pojasnila to stvar Jožef Gostinčar in M. Moškerc. Dasiravno ni bil v stanu on spraviti nič iz ust, moral je vseeno poslušati. Se je vsaj kaj naučil. Ivan Glavič je govoril o nedostojnem obnašanju socialnih demokratov v misijonski procesiji, ko so zasmehovali udeležnike procesije. To jim ni bilo po volji. Ko jih je predsednik pozval k besedi, se pa ni upal oglašiti noben rudečkar. Predsednik dá na glasovanje kandidaturo Jož. Pogačnika. Nad 400 rok se dvigne in po dvorani zadone živio-klici Pogačniku. Socialne demokrte je obšel strah proti tako ogromni večini in je vzdignil samo eden roko. Konečno povdarja predsednik Moškerc važnost volitev, ki se bodo vršile 14. maja prvokrat na podlagi splošne in enake volivne pravice. Spodbuja še delavstvo k organizaciji strokovnega društva. Smešno konča in pravi: Kdor hoče, naj le voli Čopa, bode vsaj 14. maja pomagal vleči ploho. Nato zaključí zborovanje, ki je trajalo 2 in pol ure. Zadnji shod je napravil

na pristaše S. L. S. prav dober vtis. Socialni demokratje in liberalci so se zelo jezili, ko so videli, da ima Sava toliko pristašev S. L. S.

Krvoses kapitalizem.

Iz Vevč. Blíža se čas, ko nastopijo poslanci, voljeni po novem sistemu, po splošni in enaki volivni pravici. S tem nam je dano upanje, da se bliža trenutek, ko se bo vpeljalo prepotrebno zavarovanje za starost itd. Vsled tega se mi zdi potrebno, da se pojasni vsaj nekoliko položaj delavskih družin, da je tako mogoče poslancem pravično zastopati delavski stan. Namenil sem se, opisati razmere ene delavske družine, katera obsega osem oseb. Seveda se ta popis ozira na tukajšnje razmere, ker po drugih tovarnah ne poznam razmer, pač pa vem, da položaj drugih delavcev ni dosti boljši, ako ne še celo slabši. — Torej družina šteje osem oseb. Oče služi sam, recimo, da zasluži 2 kroni na dan in plača se vsakih 14 dni. Dela se samo 12 dni, odštete so samo nedelje, prazniki ne. Navada je pa, da uživa delavec — kakor ljudje — trikrat na dan kuhana jedila. Na štiri najst dni se mora toraj kuhati 42-krat. Ako razdelimo jedila na dan na posamezne osebe, dobimo številke, kakoršnih se večina delavcev in tudi drugih niti misliti ne more. Da se bo delavski položaj še bolj pokazal v pravi luči, zato podajam tukaj neke številke, ki naj pokažejo svetu življenje delavstva. Izdatki: Zajutrek za posamezno osebo 5 v., za celo družino osem oseb 40 v., skupno na leto 146 K; kosilo za posamezno osebo 12 v., za celo družino osem oseb 96 v., skupno na leto 350 K 40 v.; večerja za posamezno osebo 8 v., za celo družino, 8 oseb 64 v., skupno na leto 233 K 60 v.; stanovanje za posamezno osebo 2 v., za celo družino, osem oseb 16 v., skupno na leto 58 K 40 v.; kurjava za posamezno osebo 3 v., za celo družino, osem oseb 24 v., skupno na leto 87 K 60 v.; obleka za posamezno osebo 10 v., za celo družino osem oseb 80 v., skupno na leto 292 K; bolniška blagajna za celo družino osem oseb 4 v., skupno na leto 14 K 60 v.; skupaj za posamezno osebo 40 v., za celo družino, osem oseb 3 K 24 v., skupno na leto 1182 K 60 v. — Po tu navedenih številkah bi porabil delavec na dan za posamezno osebo 40 v., za vseh 8 oseb skupaj 3 K 20 v. na dan, za celo leto pa 1167 K, ako se odračuna še bolniška blagajna 15 K 60 v. na leto. Skupni stroški znašajo torej 1182 K 60 v., zaslužil bi pa 624 K. Potemtakem znaša primanjkljaj 558 K 60 v. Rekel bo pa mogoče kdo, da te številke niso prave. Kdor tako govori, tak ne pozna delavskih razmer, ker je gotovo, da je številka zaslužka raje prevelika, kakor premajhna, številka stroškov pa raje prenizka kakor previsoka. Poznam družino, ki mora s tem zaslužkom vzdrževati osem oseb. Res je, da je mnogo družin delavskega ljudstva z manjšim številom oseb, pa ne smemo prezreti, da jih je tudi mnogo z več osebami, celo do enajst. Vpoštevati pa moramo tudi, da mnogo družinskih očetov ne zasluži niti 2 K na dan, ker povprečen zaslužek v vrstah delavskega ljudstva je 1 K 70 v. do 3 K, več redko pri navadnih delavcih. Ako pregledujemo zgoraj navedene številke, se nam nehote vsili vprašanje, ali more sploh delavec živeti na svetu pri takem zaslužku v primeri s stroški, ki so pa vsi neobhodno potrebni za navadne življenjske potrebe? Kdo bi se torej čudil, ako pride delavec in v takem položaju na misel zboljšanje plače in če se celo predrzne stopiti v pisarno, da poprosi tam za zboljšanje plače. Največkrat seveda se vrne žalostnega in potrtega srca, ker se mu je reklo v pisarni, da ima dovolj, in s temi besedami se navadno zboljša delavski zaslužek. In tako naj živi delavec celo svoje življenje v najhujšem trpljenju, pomanjkanju in bedi in kdo je, ki bi mignil le mazinec za njegovo zboljšanje? Zastoj smo ga dosedaj iskali. Ali more kdo, — vprašam učenjake širnega sveta — še trditi, da zasluži delavec dovolj za vzdrževanje svojih telesnih sil, s katerimi si jedino služimo svoj trdi kruh? Žal, da nisem strokovnjak v tem vprašanju, in pokazal bi, koliko moči in koliko hrane in kakšne potrebuje telo, da se ohrani v normalnem stanju. Toliko pa vem, da delavske moči hirajo od dneva do dneva, ker jim primanjkuje potrebne hrane, s katero bi nadomestili in pridobili v delu izgubljenih moči. Vsakdanja izkušnja nam to potrjuje, da kjerkoli je tovarna, tam je gospodar delavskega stanu jetika, to pa največ vsled tega, ker ne dobe telesa delavcev dovolj hrane, pač pa dobi tuberkuloza dovolj prostora.

ra. — Obračam se na vas, ljudski zastopniki, ki se pripravljate na pot v cesarsko mesto Dunaj, kaj mislite vi o tem zlu, ki razjeda delavske mase? Vaša poslaniška dolžnost je, pomagati tistim, kateri trpe največjo revščino, ki so vam dali tudi svoje glasove, da bodete tudi vi slišali njihove glasove, ki kličejo iz bede in pomanjkanja po rešitvi. Gospodje poslanci, skrbite za to, da se pri sklepanju za starostno zavarovanje ozirate tudi na bedni stan delavca in da delate zanj. Številke naj vam govore, katere sem navedel in katere mora pripoznati vsak, kdor pozna položaj delavca v današnjem svetu. Še preizkusi so navedeni stroški za tiste družine, ki morajo vse kupiti. Ako pa hoče danes delavec s svojo plačo izhajati, pa mora stroške znižati skoro za polovico, kakor kaže primanjkljaj in potem bi bilo šele mogoče pokriti stroške z zaslužkom. — Tako je delavsko življenje. Ako se pa delavstvo trudi in poganja za zboljšanje zaslužka, se ga pa navadno nahruli s hujskači, puntarji in Bog zna s kakimi priimki, ko ima vendar v prvi vrsti dolžnost, da ohrani sebi in svojim življenje. Kdor more pomagati delavstvu, naj pomaga, ker neprecenljive vrednosti je vzdigniti cel stan iz bede in trpljenja bolj, kakor pa pomagati posamniku!

Žalostna usoda agenta tvrdke Schwarz, Zublin & Co. Znano je že, da tvrdka Švarz, Zublin & Co. že skoraj po vsem svetu pošlja agente, da ji spravljajo ljudi v tovarno, a znano še ni, da je bil eden tak agent, neki Italijan, te dni v Trstu pet dni v špehkramri zaprt. Takoj ko so se delavke uprle Švarzu, da niso hotele delati do osme zvečer, poslal je Švarz tega Italijana v četrtek 25. aprila, naj dobi kaj ljudi Italijanov, misil si je, te neubogljivke zapodim, pa dobim Italijane; a Švarz se je varal v računih. Italijan se je vrnil, brez da bi bil dobil le enega človeka, ljudje pa pravijo, daje bil v Trstu zaprt, ker so ga naznanile neke Italijanke, ki so lansko leto tu delale, in so jim tukajšnje razmere dobro znane. Tako baranta tvrdka Švarz Zublin z ljudmi.

Se nekaj. Pravkar smo dobili številko »Slovenca« z dne 2. maja, v kateri se naznanja, da tvrdka Schwarz Zublin & Co. pošilja na župnike neka pisma, kjer se Švarz hvali, koliko ljudi je pri njem zaslužijo in da bi gospodje župniki pri njem posredovali med takimi, ki so morda, posamezne osebe ali cele družine v veliki revščini, da bi prišli v litijsko predilnico k Švarzu delat, pravi, da so njegovi delavci pod dobrimi sanitarnimi pogoji, v visokih zračnih in svetlih dvoranah, imajo večinoma sama lahka dela in se jim sploh dobro godi. Zdaj pa svet le v litijsko predilnico, tukaj je obljubljena dežela, tu se cedi mleko in med. To bi bilo smešno, če bi ne bilo sila neumno in škandalozno. Da si tvrdka Švarz Zublin upa, taka pisma pošiljati na župnijske urade, to je judovska vsiljivost. Ali g. Švarz misli, da bodo gg. župniki njegovi agentje, ki mu bodo ljudi gonili skupaj? Razmere v njegovi tovarni so predobro znane še dalj po svetu, kako da bi ne bile bližnjim gg. župnikom! Ali je priporočljivo za mlade morda, ali pa tudi še ne 16 let stare fante in dekleta delo od šestih zjutraj do osmih zvečer med zidovjem in v zaprtih prostorih, v prahu in slabem zraku?! To je gmotno in moralno pogubo, telesu in duhu škodljivo. Pa s sestrami od Sv. Križa se hvali gosp. Švarz, da so mlada dekleta pod njihovim varstvom. Sila ste pobožni, g. Švarc! Ali takrat pa niste bili pobožni, ko je prišla neka delavka, da ne more delati do osmih zvečer, ker jo noge bole, ste ji pa odgovorili: »Kaj pa kedar greste na Brezje k Mariji Pomagaj, vas pa ne bole noge?« Taka je vaša pobožnost, g. Švarc! — Za danes zadostuj. O priliki bomo spregovorili še več.

Okno v svet.

Volitve na Kranjskem. Ljubljana: Pri državnozborni volitvi v Ljubljani je bilo oddanih 5179 glasov, absolutna večina znaša 2590 glasov. Župan Hribar je dobil 2589 glasov, manjka mu torej do absolutne večine en glas, vsled česar bo ožja volitev med Hribarjem in Kregarjem. Vsega skupaj so dobili: Hribar 2985 glasov, Kregar 1526 glasov, Kristan 641 glasov, Dell Cott 418 glasov. Razcepljenih glasov: 6. Na posamezne okraje se razdele glasovi takole: Komisija v realki. Hribar 564, Kregar 167, Kristan 165, Del Cott 181. Komisija v

»Mestnem domu«: Hribar 305, Kregar 181, Kristan 36, Del Cott 24. Komisija v I. državni gimnaziji: Hribar 209, Kregar 99, Kristan 70, Del Cott 47. Komisija na Ledini: Hribar 498, Kregar 339, Kristan 137, Del Cott 87. Komisija pri Sv. Jakobu: Hribar 441, Kregar 222, Kristan 100, Del Cott 57. Komisija v Vodmatu: Hribar 134, Kregar 156, Kristan 100, Del Cott 10. Komisija v Trnovem: Hribar 293, Kregar 223, Kristan 105, Del Cott 10. Komisija na Barju: Hribar 144, Kregar 137, Kristan 24, Del Cott 2. Ljubljanska okolica: Izvoljen dr. šusteršič. Dobili so: Dr. Šusteršič 4210, Žirovnik 587, Petrič 991, razcepljenih 37 glasov. Kranj—Škofja Loka: Izvoljen Demšar. Dobila sta: Demšar 4507, Novak 415, razcepljenih 43 glasov. Okraj Kamnik-Brdo: Izvoljen dr. Krek. Dobila sta: Krek 4800, Sršen 721, razcepljenih 9, neveljavnih 51 glasov. Radovljica—Kranjska gora: Izvoljen Pogačnik. Dobili so: Pogačnik 4112, Čop 564, dr. Dermota 791, razcepljenih 19 glasov. Okraj Idrija-Logatec-Vrhnika-Cerknica: Izvoljen Gostinčar. Dobili so: Gostinčar 4731, Gruden 1400, Kopač 1137, razcepljenih 15, neveljavnih 179 glasov. Okraj Postojna-Vipava-Senožeče-Lož-Illir. Bistrica: Izvoljen Ig. Žitnik. Dobili so: Žitnik 5648, Dekleva 2985, Mozetič 168, razcepljenih 8, neveljavnih 48 glasov. Okraj Litija-Višnja gora-Radeče: Izvoljen Povše. Dobila sta: Povše 4751, Cankar 1302 glasov, razcepljenih 32, neveljavnih 70 glasov. Okraj Ribnica-Velike Lašče-Žužemberk: Izvoljen Jaklič. Dobili so: Jaklič 3965, Skubic 331, Rudež 178, Rus 134, razcepljenih 54, neveljavnih 17 glasov. Okraj Metlika-Novo mesto: Izvoljen Šuklje. Dobil je 5031 glasov, razcepljenih 97, neveljavnih 74 glasov. Okraj Krško-Trebnje-Kostanjevica-Mokronog: Izvoljen Hočevar. Dobili so: dr. Hočevar 4564, Penca 1385, Gombač 873, razcepljenih 24, neveljavnih 98 glasov. Nemški okraj Kočevje: Izvoljen knez Auersperg. Dobila sta: Auersperg 2187, Oberföll 1085, razcepljenih 18, neveljavnih 6 glasov. — Na Koroškem je sijajno zmagal slovenski kandidat Grafenauer. Izključeno ni, da si pribore Slovenci še en mandat. Čast zavednim Korošcem!

Za ožjo volitev mesta Ljubljane opozarjamo volivce!

Pozor, volivci! Vsak, ki je pravilno vpisan v volivnem imeniku, sprejme sedaj dve od politične gosposke (na deželi od okrajnega glavarstva, v Ljubljani od mestnega magistrata) izdani listi, in sicer: a) **volivno izkaznico** (volivno »legitimacijo«) in b) **glasovnico**. Obe ti listini se dostavita vsakemu volivcu v stanovanje. Posebej je opomniti: a) **Volivna izkaznica** (legitimacija) izdana je od okrajnega glavarstva (v Ljubljani od mestnega magistrata) in vsebuje zaporedno številko dotičnega volivskega imenika, kraj, dan in uro pričetka volitve in pa ob kateri uri se bode glasovanje sklenilo. Nadalje ime in bivališče volivca. Stvar zaupnikov je, paziti na to, da prejme vsak naših volivcev v resnici izkaznico. Kajti izkaznico je treba pri volitvi pokazati in če je kdo ne pokaže, ga komisija izključi od glasovanja. Treba je torej gledati, da izkaznico vsak naših volivcev dobi in jo potem dobro shrani in nikomur ne dá iz rok, naj jo kdo zahteva pod katerokoli pretvezo. Izkaznica se navadno po posredovanju občnega urada dostavi v stanovanje volivca. Če bi kdo najpozneje 24 ur pred dnevom volitve ne dobil še izkaznice, naj gre sam ponjo. Kam? Na ono mesto, ki je določeno v posebnem razglasu. Ko se dostavljajo izkaznice, se namreč obenem izda od gosposke poseben razglas, kje da je izkaznico dobiti, ako bi se vsaj 24 ur pred volitvijo ne dostavila. Toda volivec mora osebno iti ponjo.

Kaj storiti, če volivec izkaznico izgubi, če se mu uniči itd.? V tem slučaju se mora zglasiti pri politični gosposki (okrajnem glavarstvu, v Ljubljani pa na magistratu) in zahtevati duplikat izkaznice. To pa je seve le mogoče, če je še dosti časa pred volitvijo.

Iz tega se vidi, kako važno je, paziti na to, da ina vsak naših volivcev v pravem času izkaznico v rokah in da jo dobro shrani, ker je v njej vtelesena volivna pravica:

Og. zaupniki naj tedaj z vso natančnostjo pazijo na to, da je vsak volivec naše stranke pred dnevom volitve v posesti pravilne volivne izkaznice (legitimacije). — Organizacija tozadavne kontrole ni težavna.

b) Glasovnica. Ta mora biti opremljena s pečatom tiste politične gosposke, ki je izdala izkaznico: na deželi pristojnega okrajnega glavarstva, v Ljubljani pa mestnega magistrata. Drugačna kot taka, od pristojne politične gosposke izdana glasovnica je popolnoma neveljavna.

Če bi do glasovnice pomotoma ne dobil, ali če bi se mu glasovnica izgubila ali pokončala, naj se oglasi za glasovnico pri okrajnem glavarstvu (v Ljubljani pri mestnem magistratu), na dan volitve pa pri volivnem omisariju, jer dobi novo glasovnico.

Izkaznice in glasovnice naj noben naših nasprotniov ne dá iz rok. Ponavljamo še: Vsak volivec prinesi seboj na voliše volivno izkaznico in pravilno izpolnjeno glasovnico. Ne enega ne drugega ne sme doma pustiti.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in **novosti v konfekciji za dame.**

Delavke in delavci pozor!
Najcenejše
dežnike in solčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4,
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

„Naša moč“
izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.
Cene inseratom so:
za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v., 12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo: 1 krat 9 v. petič vrsta, 2 krat 7 v. petič vrsta, 3 krat 5 v. petič vrsta.
Uredništvo in upravništvo
„Naše moči“
Kopitarjeve ulice šte. 2.

Ustanovljeno leta 1862.
Milko Krapeš urar
Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
Podružnica Resljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe.
Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporočata svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, veržic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov
Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.
Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.
JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje usnja
na par
Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

AUSTRO = AMERICANA

TRIEST NEW-YORK
Potniki v Ameriko kateri želijo dobro, po ceni in za nesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Šmetelca
v Ljubljani Kelečevske ulice 20.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufaktorni trgovini:
Češnik & Milavec
(pri Češniku)
Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago za ženska in moška oblačila.**
Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Tovarna za stole

Franceta Švigeljna
na Bregu, v. Borovnica, Kranjsko
Izdeluje 2805 26-2
vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporočata svojo trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene